

Utbildningsinspektion i Stavreskolan, förskoleklass och årskurserna 1–9

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av skolan	2
Sammanfattande bedömning	2
Bedömning av resultaten	3
Bedömning av genomförandet	4
Bedömning av förutsättningarna	8

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Stavreskolan den 7 och 8 november 2006. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen avser att visa hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbplats ([www.skolverket.se/ Inspektion](http://www.skolverket.se/Inspektion))

Kommunen har ansvar för att de brister inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket inom tre månader vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid nästa inspektionstillfälle.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från Trollhättans kommun och Stavreskolan, dels den information som samlats in under besöket. Rapporten grundas även på annan information om kommunen och skolan från exempelvis Skolverkets nationella uppföljningssystem.

I Stavreskolan intervjuades rektorerna, elever, lärare och övrig personal, samt föräldrar med barn i olika årskurser. Inspektörerna besökte lektioner i samtliga årskurser. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Rektor har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av skolan

Stavreskolan	Antal barn/elever
Skolbarnsomsorg	205
Förskoleklass	49
Grundskola	561

Stavreskolan F–9 bildar tillsammans med Lyrfågelskolan, Åsaka skola samt Norra Björke skola det östra skolområdet i Trollhättans kommun. De flesta elever kommer ifrån skolans närområde och bor i villor eller i flerfamiljshus. Mitt emot skolan ligger Edsborgs idrottsplats och det finns naturområden inom rimligt gångavstånd, detta ger rika möjligheter till lek och rörelse.

Elever ifrån andra skolområden inom kommunen söker sig till Stavreskolan. Innevarande läsår har skolan tagit emot ca 20 elever i förskoleklass och 10 elever i årskurserna 6 och 7 ifrån andra skolområden.

Stavreskolan består av flera huskroppar byggda under olika perioder. Den ansvariga personalen i Stavreskolans matsal har fått olika priser för att de arbetar för mat, miljö och hälsa. Stavreskolans målsättning är att vara en skola med en tydlig hälsoinriktning för elever och personal och i denna strävan är skolrestaurangen en viktig del.

Lärare och elever arbetar i arbetslag. De är indelade i tre spår, som kallas A, B och C och varje spår är delat i två arbetslag F–3 samt 4–9.

Två rektorer delar på ledningsansvaret vid skolan.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid Stavreskolan F–9 och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga skolförfattningar.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas.

- Skolan gör inte någon systematisk uppföljning och utvärdering av elevernas kunskaper i förhållande till de nationella målen i årskurs 5 och årskurs 9 i samtliga ämnen (4 kap. 1 § skollagen, 2 kap. 6 § grundskoleförordningen samt avsnitt 2.8 i läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet (Lpo 94))
- Skolans handlingsprogram mot kränkande behandling uppfyller inte de krav som ställs på en likabehandlingsplan (6 § lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever).

Inspektörerna bedömer att det finns behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden.

- Skolan bör arbeta för att förbättra elevernas möjligheter att nå de nationella målen för årskurs 5 i svenska, engelska och matematik.

- Skolan bör fortsätta arbeta för att minska skillnader i pojkar och flickors kunskapsresultat i förhållande till målen i läroplanen och kursplanerna samt fortsätta att analysera skillnader i resultat i de nationella ämnesproven jämfört med slutbetyg i årskurs 9 i ämnena svenska, engelska och matematik.
- Skolan bör arbeta för att ge eleverna ett successivt allt större inflytande över det egna lärandet.
- Skolan bör arbeta för att öka elevernas kännedom om kursplanernas mål.
- Skolan bör arbeta för att innehållet i undervisningen, arbetssätt och arbetsformer i högre grad motsvara utvecklingen av de kunskaper och färdigheter som uttrycks i läroplan och kursplaner.
- Skolan bör arbeta för att ytterligare förbättra elevernas möjlighet till särskilt stöd i samtliga ämnen.
- Skolan bör arbeta för att förbättra sin kvalitetsredovisning vad gäller information om verksamheten och dess måluppfyllelse.

Bedömning av resultaten

Inspektörerna har granskat hur väl skolans elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt de nationella målen för lärandet särskilt angivna i skollagen, läroplanen och övriga skolförfattningar.

Kunskaper

Av skolan redovisade resultat vid de nationella proven i årskurs 5 för åren 2005 och 2006 visar vid en jämförelse att betydligt färre elever nådde mål att uppnå i svenska, engelska och matematik år 2006. År 2005 var det 4 elever av 68 som inte nådde målen i svenska, 3 i engelska och 3 i matematik. År 2006 var det 19 elever av 69 som inte nådde målen i svenska, 16 i engelska och 22 i matematik. Skolledning och personal är medvetna om den kraftiga försämringen av resultaten vid de nationella proven i årskurs 5 och resonerar i kvalitetsredovisningen kring orsaker och möjliga sätt att arbeta för att fler elever ska nå mål att uppnå vid de nationella proven i årskurs 5. Inspektörerna bedömer detta som bra.

Inspektörerna bedömer ändå att skolan bör fortsätta arbeta för att förbättra elevernas möjligheter att nå målen för årskurs 5 i svenska, engelska och matematik.

År 2005 lämnade 75 elever årskurs 9 vid Stavreskolan. Inspektörerna noterar att det genomsnittliga meritvärdet vid skolan år 2005 var 196 att jämföra med siffran för riket som var 206. 88 procent av eleverna var behöriga till nationella program vid gymnasieskolan, vilket kan jämföras med siffran för riket som var 89 och för samtliga skolor i Trollhättans kommun där 86 procent av eleverna var behöriga till nationella program.

Resultaten vid de nationella proven i årskurs 9 för år 2005 i ämnena svenska, och matematik visar vid en jämförelse med slutbetygen i årskurs 9 i samma ämnen en kraftig avvikelse mellan de båda resultaten. 19 procent av eleverna nådde inte mål att uppnå i det nationella ämnesprovet i svenska att jämföra med 4 procent som inte nådde minst betyget Godkänd i slutbetyget i svenska. I matematik var det 21 procent av eleverna som inte nådde mål att uppnå vid det na-

tionella provet i matematik att jämföra med 11 procent som lämnade skolan utan att ha nått betyget Godkänd i slutbetyget i matematik

Vidare visar officiell statistik att pojkarnas meritvärde i slutbetygen i årskurs 9 är högre än flickornas. I samtliga ämnen utom språkvalet är det fler flickor än pojkar som inte når mål att uppnå även om betygsdokument visar att flickor har fler MVG än pojkar i de flesta av skolans ämnen.

Intervjuer med personal och skolläring visar att kunskapsresultaten i förhållande till målen diskuteras och i kvalitetsredovisningen förs ett resonemang om tänkbara orsaker och hur skolan kan arbeta för att få en bättre måluppfyllelse. Enligt skolans rektorer förs generella diskussioner om resultat och fördelning av betyg ur ett genusperspektiv både på personalmöten och i elevrådet. Inspektörerna bedömer detta arbete som bra.

Inspektörerna bedömer ändå att skolan bör fortsätta arbeta med flickors och pojkars resultat i förhållande till målen i läroplanen och kursplanerna samt förstå att analysera skillnaden i måluppfyllelse mellan resultaten av nationella prov och slutbetyg i årskurs 9 i ämnena svenska, engelska och matematik.

Normer och värden

De demokratiska principerna att kunna påverka, ta ansvar och vara delaktig, skall omfatta alla elever. Elevernas kunskapsmässiga och sociala utveckling förutsätter att de tar ett allt större ansvar för det egna arbetet och för skolmiljön, samt att de får ett reellt inflytande på utbildningens utformning.

Eleverna vid Stavreskolan är medvetna om att de kan och har möjlighet att påverka sin skolsituation. Genom bland annat klassrådets och elevrådets kontinuerliga möten finns det enligt inspektörernas bedömning en väl fungerande samverkan kring skolövergripande frågor.

I skolans kvalitetsredovisning för år 2005 redovisas olika enkätundersökningar som gjorts med elever i årskurserna 3,5 och 8. En enkät mäter hur eleverna sätter mål, planerar och utvärderar det egna lärandet och här visar en jämförelse mellan årskurserna att betydligt färre elever i årskurs 8 sätter mål, planerar och utvärderar än i årskurserna 3 och 5. Intervjuer och verksamhetsbesök bekräftar för inspektörerna det resultatet av enkäterna visar.

Inspektörerna bedömer därför att skolan bör arbeta för att ge eleverna ett successivt allt större inflytande över det egna lärandet.

Inspektörerna finner vid intervju med lärare, elever och föräldrar samt vid verksamhetsbesök att elevernas kunskaper om målen och möjlighet till att påverka det egna lärandet, skiftar beroende på vilken klass eleven går i och vilka lärare man har

Inspektörerna bedömer därför att skolan bör arbeta systematiskt för att öka elevernas kännedom om kursplanernas mål, oberoende av ämne och lärare.

Bedömning av genomförandet

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet, innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen, individanpassning och stöd, utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning, kvalitetssäkring och förbättringsarbete, skolläring och intern kommunikation.

Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanen och i andra författningar för skolformen.

Arbetsmiljö och delaktighet

Från och med den 1 april 2006 råder ett uttryckligt förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever. Lagens ändamål är att främja barns och elevers lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder samt att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling. Kommunen är skyldig att bedriva ett målinriktat arbete för att främja dessa ändamål och bland annat se till att det upprättas en likabehandlingsplan i varje verksamhet. I planen skall planerade åtgärder redovisas. Planen skall följas upp varje år. I det målinriktade arbetet ingår även att vidta åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för trakasserier och annan kränkande behandling liksom att vid behov utreda omständigheterna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra fortsatta trakasserier eller annan kränkande behandling.

Den 15 oktober 2006 trädde nya bestämmelser i kraft som innebär att likabehandlingsplanen skall upprättas, följas upp och ses över under medverkan av barnen eller eleverna vid den verksamhet för vilken planen gäller. Utformningen och omfattningen av barnens eller elevernas deltagande skall anpassas efter deras ålder och mognad.

Vid inspektionstillfället har skolan ett handlingsprogram mot kränkande behandling i enlighet med de gamla bestämmelserna i läroplanen. Programmet kan inte anses motsvara en sådan likabehandlingsplan som den nya lagen kräver. Handlingsprogrammet anger inte att lagen har till ändamål att främja barns och elevers lika rättigheter samt att motverka diskriminering på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder. Vidare anges inte att lagen också har till ändamål att motverka annan kränkande behandling. Med annan kränkande behandling avses enligt lagen ett uppträdande som utan att ha samband med någon av diskrimineringsgrunderna kränker ett barns eller en elevs värdighet. Dessutom bedömer inspektörerna att skolan inte bedriver ett sådant målinriktat arbete som förutsätts då skolan inte kan redovisa några vidtagna åtgärder för att förebygga kränkningar enligt lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever.

Inspektörerna bedömer det som otillfredsställande att skolan saknar en likabehandlingsplan enligt lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever.

I skolans kvalitetsredovisning för år 2005 svarade 9 elever i årskurs 8 att de kände sig utsatta för kränkande behandling. Detta tillsammans med händelser utanför elevernas skoltid föranledde ett fördjupat arbete kring normer och värden vid skolan. I kvalitetsredovisningen förs ett resonemang kring elevers rätt till en trygg skolmiljö och en beskrivning av hur skolan arbetat på olika plan för att alla elever ska få den trygga skolmiljö de har rätt till. Vid skolan finns ett trygghetsteam, detta leds av kurator och har regelbundna möten. Två elevskyddsombud har utbildats tillsammans med kurator och en pedagog. Vidare arbetar hela skolan med Birgitta Kimbers material "Livsviktigt". Alla klasser arbetar regelbundet med materialet och har tagit av mentorstiden för att få kontinuitet i arbetet.

Inspektörerna bedömer det förebyggande arbetet med normer och värden som mycket väl fungerande.

Organisation och arbetssätt i undervisningen

Elever och personal vid skolan är organiserade i tre spår F–9 och varje spår är delat i två arbetslag F–3 samt 4–9. Skolans mål är att alla ska arbeta i ett F–9 perspektiv, men lärarna berättar vid intervju att där är de inte ännu. De ser ett ”brott” i organisationen mellan årskurs 5 och 6 och menar att praktiska omständigheter lägger hinder för ett utökat samarbete. Lärarna berättar vid intervju att tiden finns till förfogande men används oftast till andra typer av konferenser.

Vid besök i verksamheten i förskoleklass och årskurserna 1–3 ser inspektörerna utmärkta exempel på samarbete mellan förskoleklass och elever i årskurs 1. De har gemensamt tema ”Nallen”. Barnen samlas och berättar om sina nallar som de har med hemifrån och senare under dagen ska de ha gemensam nallefest. I årskurserna 2–3 pågår ett tema om ”Förr i tiden”. Eleverna har tillsammans byggt hus och håller på att inreda dem med egenhändigt tillverkade möbler.

Verksamhetsbesök och intervjuer med lärare och elever i årskurserna 4–9 visar att undervisningen ”spretar” både vad gäller arbetsformer, redovisningssätt och innehåll. Inspektörerna är med vid lektioner där eleverna inte har klart för sig vilka mål som gäller eller vart uppgiften syftar och när de är klara med får de mer uppgifter av samma slag. Inspektörerna ser dock också exempel på lektioner där strävansmålen presenteras för eleverna och där de har stora möjligheter att påverka lektionsinnehåll och redovisningsform.

Skolans kvalitetsredovisning för år 2005 visar bland annat en enkätundersökning om i vilken utsträckning eleverna upplever undervisningen som utmanande och stimulerande. Enkäten visar att det är färre elever i årskurs 8 som tycker att undervisningen är utmanande och stimulerande än i årskurserna 3 och 5.

Inspektörerna bedömer att innehållet i undervisningen, arbetssätt och arbetsformer i högre grad bör motsvara utvecklingen av de kunskaper och färdigheter som uttrycks i läroplan och kursplaner.

Individanpassning och stöd

Från och med den 1 januari 2006 ställs krav på att upprättandet av en individuell utvecklingsplan för varje enskild elev vid utvecklingssamtalet. Planen skall vara ett framåtsyftande måldokument där viktiga utvecklingsområden lyfts fram. Vid utvecklingssamtalet skall läraren i en framåtsyftande individuell utvecklingsplan skriftligt sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven skall nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna. Se vidare i Skolverkets Allmänna råd för individuella utvecklingsplaner.

Vid inspektionstillfället används två olika individuella utvecklingsplaner vid skolan, en äldre variant som används av eleverna i årskurs 9 och en som nyligen är framtagen och används av övriga årskurser. Inspektörerna bedömer att den nya versionen av individuell utvecklingsplan väl överensstämmer med intentionerna med detta dokument. Planen är framåtsyftande och tar sin utgångspunkt i läroplanen och kursplanerna. Elevens starka sidor är utgångspunkten och samtliga ämnen finns med för elev, föräldrar och lärare att sätta mål kring.

Inspektörerna förutsätter att samtliga elever vid skolan kommer att arbeta utifrån den individuella utvecklingsplan som har sin utgångspunkt i läroplanen och kursplanerna.

Stavreskolan har rutiner för att tidigt upptäcka och arbeta med elever i behov av särskilda stödinsatser. Åtgärdsprogram av god kvalitet upprättas för dessa elever.

Vid skolan finns ett elevhälsoteam för förskoleklass och årskurserna 1–9. I teamet ingår rektorerna, skolsköterskan, två specialpedagoger, skolpsykolog, skolläkare samt skolkuratorn. Till stödteamet är två speciallärare knutna, en finns i förskoleklass och årskurserna 1–5 och en arbetar med eleverna i årskurserna 6–9. Vid skolan arbetar också tre assistenter med eleverna. Stavreskolan placerar den sociala strukturpengen på den specialpedagogiska verksamheten. Den sociala strukturpengen baseras på (andelen) personer med utomnordisk bakgrund 6–15 år, familjer med socialbidrag, arbetslösa 18–54 år samt ensamstående med barn i skolans upptagningsområde. Se vidare i den för kommunen övergripande rapporten.

Specialpedagogerna arbetar handledande med lärarna men också direkt med eleverna som under delar av skoldagen får sin undervisning enskilt eller i mindre grupper. Specialpedagogerna arbetar bland annat tillsammans med lärarna för att hitta specialpedagogiska lösningar som t.ex. individuell planering för en elev, speciellt material eller särskilt tydliga instruktioner. Specialpedagogerna berättar i intervju att klimatet är öppet vid skolan och att samarbetet med lärarna om organisation av eller innehåll i undervisningen fungerar väl. Vid intervju med lärarna berättar de dock att de i sina arbetslag måste bli bättre på att diskutera arbetssätt och metoder för att bättre kunna tillgodose elevernas behov av stödinsatser.

Vid samtal med rektorer, lärare och elever i årskurserna 6–9 framkommer att särskilt stöd framför allt ges i ämnena svenska, engelska och matematik. I matematik är stödet för de här årskurserna väl tillgodosett. Eleverna har möjlighet att få extra stöd i matteverkstaden samt läxhjälp två gånger i veckan. Lärarna i årskurserna 1–5 berättar att de är många vuxna med olika kompetens kring eleverna, men att de inte alltid är säkra på att kompetensen är rätt för enskilda barns särskilda behov.

Inspektörerna finner att eleverna vid Stavreskolan får det särskilda stöd de har rätt till i svenska, engelska och matematik. Eleverna erbjuds även visst särskilt stöd i andra ämnen, inspektörerna bedömer dock att skolan bör arbeta för att ytterligare öka denna möjlighet.

Utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning

Inspektörerna bedömer att det vid skolan finns ett väl utvecklat system för att diagnostisera och dokumentera elevernas kunskapsutveckling i ämnena svenska, engelska och matematik. Verksamhetsbesök och samtal med lärare i förskoleklass och årskurserna 1–7 visar dock att den systematiska kunskapsuppföljningen i skolans övriga ämnen varierar mellan lärare och ämne. För eleverna i årskurserna 7–9 har ett nytt underlag tagits fram inför utvecklingssamtalet och den individuella utvecklingsplan som ska skrivas vid detta möte. Eleverna får reflektera kring mål att sträva mot och mål att uppnå och underlaget skall användas i samtliga ämnen.

Inspektörerna bedömer att en systematisk uppföljning och utvärdering av elevernas kunskapsutveckling i årskurserna 1–7 måste utvecklas till att omfatta samtliga ämnen. Se vidare om Systematiskt kvalitetsarbete i den för kommunen övergripande rapporten.

Kvalitetssäkring och förbättringsarbete

Som ett led i uppföljningen och utvärderingen upprättar skolan årligen en skriftlig kvalitetsredovisning. Arbetet med utbildningsförvaltningens centralt formulerade mål, kallade verksamhetsuppdrag, har ett tydligt genomslag i kvalitetsredovisningen. Utbildningsförvaltningens mål är i linje med nationella mål för utbildningen. Med hänvisning till skolans väl fungerande kvalitetsarbete noterar dock inspektörerna att det finns arbete av god kvalitet som inte redovisas i kvalitetsredovisningen. Vidare noterar inspektörerna också att resultaten från de nationella proven i årskurs 5 inte redovisas i kvalitetsredovisningen.

Inspektörerna bedömer därför att kvalitetsredovisningen kan utvecklas att bättre, i enlighet med bestämmelserna, ge information om verksamheten och dess måloppfyllelse. Insynen i skolans verksamhet och utomstående möjligheter att bedöma skolans kvalitet försvåras när information saknas.

Underlaget för kvalitetsredovisningen arbetas fram i arbetslagen, ställs samman av rektorn och går tillbaka till arbetslagen för godkännande innan det går vidare till förvaltningen. Inspektörerna bedömer detta arbete som bra.

Ledning och intern kommunikation

För det östra området finns en ledningsgrupp som består av områdeschefen och rektorerna vid de olika skolorna som ingår i området.

Vid Stavreskolan finns två rektorer, de har det övergripande ledningsansvaret för skolans verksamhet och ekonomi. Rektorerna har tydligt uppdelade ansvarsområden och intervjuer med lärare och elever visar att de vet vem som är deras rektor. Tillsammans med ytterligare en rektor som ansvarar för förskolan, bildar de en ledningsgrupp vid skolan. Deras gemensamma mål är att genomföra ett 0–16 års perspektiv vid skolan.

De två rektorerna vid skolan har var sin arbetsgrupp där rektorerna har sett ut representanter, de kallas för ”länkar”, länksamordnarna träffar respektive rektor regelbundet. Via länksamordnarna håller sig rektorerna förtrogna med vad som sker vid skolan och har möjlighet att föra fram frågor till arbetslagen för diskussion.

Vid samtal med lärare och elever framkommer att rektorerna tar ett tydligt ledningsansvar och är väl förtrogna med verksamheten.

Inspektörerna finner att skolan har en väl fungerande skolledning som fungerar väl för styrning.

Bedömning av förutsättningarna

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen; tillgång till den utbildning som skall erbjudas, information om utbildningen, personalens kompetens samt tillgång till läromedel, pedagogiska material och utrustning. Nationella bestämmelser finns bl.a. i skollagen.

Tillgång till utbildning

Eleverna vid Stavreskolan har tillgång till utbildning i den omfattning som skall erbjudas enligt de nationella bestämmelserna.

Personal

Det stora flertalet pedagoger har behörighet för den undervisning de i huvudsak bedriver. Enligt skolans kvalitetsredovisning för år 2005 är lärartätheten vid Stavreskolan 8,1 lärare per 100 elever. Motsvarande siffra för riket är 8,2.

Båda rektorerna har gått den statliga rektorsutbildningen.

Pedagogiskt material och utrustning

Läromedelskvaliteten är god enligt inspektörernas iakttagelser och intervjuer med lärare och elever. Sammantaget bedömer inspektörerna att elevernas förutsättningar att nå de nationella målen för utbildningen är goda.

Datum	Ort
2007-08-28	Göteborg

Karin Widlund
Thomas Nilsson